

Adatok a borsodi Bükk gerinces-faunájához.

Írta: Vásárhelyi István.

(2. közlemény.)

MADARAK. (AVES.)

I. VERÉBALKATÚAK. (PASSERES.)

VARJÚFÉLÉK. (CORVIDAE.)

Holló. (*Corvus c. corax* L.) Ritkán, kóborlás közben kerül a Bükkbe. Régebről Szendrei említi Hámorból, Herman Ottóra hivatkozva. 1902-ben Imecs B. lőtt egyet lődögön Pétersaránál. 1938. IV. 12.-én egy magányos példányt figyeltem meg a Garadnavölgyben. 1938. IV. 14.-én pedig egy hímeket kaptam Diósgyőrből. 1938. IX. 30.-án a garadnavölgyi olvasztó fölötti erdőrézben szarvasdögön észleltem két darabot.

Dolmányos-varjú. (*Corvus cornea cornix* L.) Ritka fészkelő. Költ: Kékmező, Bekény, Kisgyőr, Mocsolyás, Kács, Szilvásvárads és Diósgyőrben. Lőtt példányaim Mélyvölgyből, Szent István-tetőről és Fehérkőről származnak.

Vetési-varjú. (*Corvus f. frugilegus* L.) Télen közönséges. Diósgyőrben, Kékmezőn, Kisgyőrben, Bábonyban, Szilvásváradon, Felsőtárkányban és Egerben észleltem. Ilyenkor a Bükk belsejébe is elvetődik. Így 1929. XII. 8.-án egy nagyobb csapat, az országúton szedegetve, a Lilla-szállóig jutott föl. 1938. X. 27.-én pedig a Garadnavölgy fölött keringett egy nagy csapat.

Csóka. (*Coloeus monedula spermologus* Vieill.) Télen a vetési varjúval együtt annak lelőhelyein fordul elő.

Örvös-csóka. (*Coloeus monedula soemmeringii* Fischer.) Ritka. 1932. I. 12.-én Diósgyőrből egy hímeket, 1934. II. 6.-án Kisgyőrből egy tojót. 1936. XII. 29.-én pedig Diósgyőrből ismét egy hímeket kaptam.

Szarka. (*Pica p. pica* L.) Ritka költő. Fészkelési helyei: Diósgyőr, Kisgyőr, Bekény, Felsőtárkány, Eger és Szilvásvárads. Száma télen fől-szaporodik. Ilyenkor kaptam lőtt példányt: Diósgyőr, Vasgyár, Kékmező, Mocsolyás, Dédes, Mályinka és Perecesről.

Fenyőszajkó. (*Nucifraga c. caryactates* L.) Egyes években ősszel, télen előfordul. 1930. VIII. 26.-án Mauks dr. figyelte meg a szentléleki romoknál. 1932. IX. 23.—XII. 6.-ig Hollóstető és Újhatáról 5 példányt, 1932. XI. 24.-én Bagolyhegyről 2 példányt, 1932. XII. 2.-án Csanyik-völgyből 2 példányt és 1939. X. 16.-án a középgaradnai rakodóról kaptam egy példányt. Ismert előfordulási helyei még: Parasznya, Pereces, Ládi erdő, Lillafüred. Igen szelidek. Az embert közelre bevárják. Az elejtettek gyomrában bükkmag, tölgyemakk s mogyoró volt. Az 1939. X. 16.-án elejtett gyomrában pedig lótrágyából szedett kukoricát és zabot találtam.

Szibériai fenyőszajkó. (*Nucifraga c. macrorhynchus* Brehm.) Ritka. Csupán egy példány került kézre 1933. XI. 18.-án Újhatán. (Meghatározta Greschik J. dr.) Ez a Nemzeti Múzeum gyűjteményében van.

Szajkó. (*Garrulus g. glandarius* L.) Közönséges fészkelő az egész Bükkben. Télen-nyáron mindenütt megtaláljuk.

SEREGÉLYFÉLÉK. (STURNIDAE.)

Seregély. (*Sturnus v. vulgaris* L.) Közönséges fészkelő. Odukban bővelkedő tölgyesekben költ. Fészkelő helyei: Ládi erdő, Kékmező, Mocsolyás, Bekény, Bábonny és Felsőtarkány. Őszi, tavaszi vonuláskor sokszor százas csapatait is meg lehet figyelni. Enyhe télen át is telet.

Pásztormadár. (*Pastor roseus* L.) Csupán egyszer 1925. nyarán észlelték Kisgyőrben, ahol ekkor költött is.

MÁLINKÓFÉLÉK. (ORIOLOIDAE.)

Aranymálinkó. (*Oriolus o. oriolus* L.) Elég gyakori fészkelő. Költő helyei: Diósgyőr, Vasgyár, Miskolc, Ládi erdő, Óhuta, Kékmező, Kisgyőr, Mocsolyás, Bekény, Aranyos, Hollósetető, Répáshuta, Felsőtarkány, Felnémet, Eger, Cserépváralja, Cserépfalu, Szilvásvár, Dédes, Mályinka, Perces, Parasznya, Barosakna, Csanyikvölgy, Hámor, Lillafüred és Garadnavölgy.

PINTYFÉLÉK. (FRINGILLIDAE.)

Meggyvágó. (*Coccothraustes c. coccothraustes* L.) Az egész Bükk területén közönséges fészkelő. Itt is telet és ilyenkor nagy falkákban kóborol.

Zöldike. (*Chloris c. chloris* L.) Fészkelő. Költ: Diósgyőr, Hámor, Lillafüred és Garadnavölgyben. Erős télen elvonul.

Tengelic. (*Carduelis c. carduelis* L.) Fészkelő. Télen nagy csapatokban jár. Fészkelve találtam: Diósgyőr, Ládi erdő, Kékmező, Hollósetető, Újhuta és Lillafüreden.

Csíz. (*Carduelis spinus* L.) Fészkelésére nincs adatom, de költési időben a jávorkúti fenyvesekben többször megfigyeltem. Különösen ősszel az égerfával szegett Színva alsószakasza mellett, minden évben sok van. Ilyenkor a környék madarászhai tömegesen fogják.

Kenderike. (*Carduelis c. cannabina* L.) Fészkelő. Költve találtam: Diósgyőr, Vasgyár, Miskolc, Hámor, Lillafüred, Újhuta és Szilvásváradon. Ősszel nagy csapatokban kóborol.

Zsezse. (*Carduelis f. flammea* L.) Ritka téli vendég. 1937. XII. 6.-án Hollósetetőről kaptam egy szépen színezett, öreg hímét.

Csicsörke. (*Serinus canarius serinus* L.) Egyes helyeken közönséges fészkelő. Én Lillafüreden, Diósgyőrben és Miskolcon figyeltem meg. Innét kaptam tojásait és fiókáit. Legalaposanban *Mauks K. dr.* tanulmányozta. Az ő adatai a következők. 1925. június 5.-én Mocsolyáson egy pár. (valószínűleg költő.); 1926. Diósgyőr-Vasgyár mellett: fiókák; 1927. Diósgyőr-Vasgyár mellett (költési idő alatt): 10–12 pár; 1927. IV. 1.-én Lyukóvölgyben, 1927. IV. 27.-én Perces bányánál: egy pár; 1927. IV. 17.-én Diósgyőr; 1927. VII. 3.-án Miskolcon; 1927. VI. 24.-én Lillafüred; 1932. V. 29.-én Barosakna; VI. 5.-én Nagyvisnyó; 1934. VI. 13.-án Eger; 1936. VII. Nagyvisnyó. A Bükkben legkorábbi érkezése: III. 25., a legkésőbbi pedig IV. 15. Távozását legkorábban X. 4.-én, legkésőbb pedig XI. 6.-án figyelték.

Nyugati-süvöltő. (*Pyrrhula p. coccinea* Gm.) Minden télen előfordul, több-kevesebb számban. Lelőhelyeim: Diósgyőr, Hámor, Lillafüred, Újhuta, Hollósetető, Bekény, Kékmező, Garadnavölgy, Szentlélek és Várköly.

Kis-keresztcsőrű. (*Loxia c. curvirostra* L.) Kóborlás közben néha fölkeresi a Bükk fenyveseit. A jávorkúti fenyvesben *Mauks dr.* is megfigyelte. Innét kaptam 1937. VIII. 26.-án egy fiatal hímét.

Erdeipinty. (*Fringilla c. coelebs* L.) Az egész Bükkben közönséges fészkelő. Enyhe télen az öreg hímek közül sok át is telet.

Fenyőpinty. (*Fringilla montifringilla* L.) Télen előfordul. 1929. XII. 6.-án Diósgyőrből, 1932. I. 14.-én Kékmezőről kaptam egy-egy hímét. 1939. XII. 28.-án pedig Hollósetetőről egy tojót.

Házi-veréb. (*Passer d. domesticus* L.) Elterjedése az emberi településekhez, helyesebben: a lőtartáshoz kötött. Miskolctól, Diósgyőrön, Hámoron át a Lillafüredi állomásig mindig közönséges volt. De 1931-ig a Lillaszállóig nem jutott föl. Ettől az évtől kezdve azonban itt is tartanak lovakat s vele együtt a házi-veréb is mindjárt megtelepedett. S itt rendszeresen fészkel. Az egész Garadnavölgyből hiányzik. De a völgy végében levő Ómasa községben már ismét található. A többi bükki falu körül is mindenütt látható.

Mezei-veréb. (*Passer m. montanus* L.) Az előbbivel vegyesen, teljesen azonos tenyésztérekre él.

Sordély. (*Emberiza c. calandra* L.) Költés idején a lyukóvölgyi réten Mauks dr. figyelte meg. 1938. V. 1.-én Kisgyőrből egy hímét, V. 15.-én pedig Kékmezőről egy tojót kaptam.

Citromsármány. (*Emberiza c. citrinella* L.) Közönséges költő. Fészket utak mellett, kaszálók, rétek, legelők szélén, még a fenyvesekben is megtaláljuk. Télen az utakon szedeget s emberlakta helyekre is behúzódik. Tojásait, fiókáit találtam: Csanyikvölgy, Lillafüred, Hollósető, Bekény, Mocsolyás, Garadna- és Várvölgyön.

Nádi-sármány. (*Emberiza s. schoeniclus* L.) Mauks dr. figyelte meg a Vasgyárban, a Szinva mellett.

PACSIRTAFÉLÉK. (ALAUDIDAE)

Bübos-pacsirta. (*Galerida c. cristata* L.) Fészkelő. Miskolctól Diósgyőrig gyakori. Itt azonban az állami csemetekerten túl, még télen sem hatol föl. Tojásait, fiókáit találtam: Kékmező, Aranyos és Diósgyőrben.

Erdei-pacsirta. (*Lullula a. arborea* L.) Gyakori fészkelő. Tojásait találtam: Jávorkút, Szentlélek, Várvölgy, Hollósető, Bekény és Latorban.

Mezei-pacsirta. (*Alauda a. arvensis* L.) A mezőgazdaságilag művelt részekén közönséges. Tojásait, fiókáit találtam: Diósgyőr, Kékmező, Aranyos, Felsőtárkány és Egerben.

BILLEGETŐFÉLÉK. (MOTACILLIDAE)

Parlagi-pityer. (*Anthus c. campestris* L.) 1926. IX. 1.-én a percesi völgyben Mauks dr. figyelt meg egy példányt.

Erdei-pipis. (*Anthus t. trivialis* L.) Fészken megfigyeltem: Bekényben, Újhután és a Hollósetőn. 1936. V. 28.-án Bekényben egy kakuktojásos fészkeljat gyűjtöttem. Ez jelenleg *Povársay* L. (Békéscsaba) gyűjteményében van.

Sárga-billegető. (*Motacilla f. flava* L.) 1939. IV. 6.-án Diósgyőrből egy öreg hímét kaptam; a távbeszélővezetékek repült neki.

Hegyi-billegető. (*Motacilla c. cinerea* Tunst.) Vizek mellett közönséges fészkelő. A diósgyőri vártónál, a görömbölyi meleg vizeknél és a garadnai halastavaknál néha át is telet. Fészkelve találtam: Lillafüred, Hámor, Garadna-, Várvölgy, Jávorkút, Szilvásvár és Felsőtárkányban. Alsóhámor alatt egy sziklafalán levő fészkekben, majdnem minden évben, kakukot költ.

Barázdabillegető. (*Motacilla a. alba* L.) Vizek mellett ez is közönséges. Fészkelve találtam: Lillafüred, Garadna-, Várvölgy, Szilvásvár

és Diósgyőrben. 1939. V. 16.-án a középgaradnai rakodón, ölfarakásban levő fészkeben, kakukfiókat találtam.

FAKUSZFÉLÉK. (CERTHIDAE.)

Erdei-fakúsz. (*Certhia f. familiaris* L.) Télen-nyáron előfordul. 1938. V. 26.-án Jávorkúton fiókás fészket, míg 1939. VI. 14.-én a kőpüsi sziklán, tölgyfa-résben tojásait találtam.

Hajnalmadár. (*Tichodroma murraria* L.) Minden télen megjelenik. Előfordulására az első irodalmi adatot *Bérczy* könyvében (kómászó-harkály, *Certis muraria*, *Mauer-Specht* néven) találjuk. 1929-től minden télen figyelem. Azelőtt *id. Szeőts B.* és *Mauks dr.* figyelték. Az itteni fészkelése állandóan kísért szakkörökben, de erre adatom nincs. Legkorábbi érkezését IX. 24.-én, legkésőbbi távozását pedig V. 1.-én észleltem.

CSÜSZKAFÉLÉK. (SITTIDAE.)

Csúszka. (*Sitta europaea caesia* Wolf.) Télen-nyáron előfordul. Télen cinegékkel társulva, az utakon, lovak hullatékából táplálkozik. 1938/39. telén eltűnt, úgyhogy novembertől csupán csak egy példányt tudtam megfigyelni, holott más teleken azon a területen, 10—15 darabot is számláltam naponta. Az 1939/40. évi szigorú télen már ismét a szokott számban volt. Tojásait, fiókait találtam: Lillafüreden, Jávorkúton, Mélyvölgyben és Mahocán.

CINEGEFÉLÉK. (PARIDAE.)

Szécincinege. (*Parus m. maior* L.) Télen-nyáron közönséges. Fészket találtam: Diósgyőr, Vasgyár, Miskolc, Hámor, Lillafüred, Jávorkút és Bekényben.

Kékcinege. (*Parus c. caeruleus* L.) Télen-nyáron mindenütt megtaláljuk, de kevesebb számban, mint az előbbit. Fészket találtam: Lillafüred, Hollóstető, Szentlélek és Diósgyőrben.

Fenyves-cinege. (*Parus a. ater* L.) Télen előfordul. Fészkelve sohasem találtam ugyan, de 1938. VI. 18.-án a jávorkúti fenyvesből egy öreg hímeket kaptam. Tehát fészkelése nem lehetetlen.

Búboscinege. (*Parus cristatus mitratus* Brehm.) Ritka teledő. Csupán 1937. I. 6.-án kaptam Hollóstetőről egy szépen színezett hímeket.

Barátcinege. (*Parus palustris communis* Bald.) A szécincinege után a legközönségesebb. Télen-nyáron megtaláljuk. Fészkelő helyei: Diósgyőrben, Lillafüreden és a Garadnavölgy.

Őszapó. (*Aegithalos caudatus europaeus* Herm.) Télen-nyáron közönséges. Fészket találtam 1937. IV. 19.-én a középgaradnai fiatalosban.

Sárgafejű-királyka. (*Regulus r. regulus* L.) Télen mindenütt gyakori. Lelőhelyeim: Jávorkút, Hollóstető, Lillafüred és Garadnavölgy.

Tüzesfejű-királyka. (*Regulus i. ignicapillus* Tem.) 1937. XII. 22.-én Jávorkútról kaptam egy hímeket és egy tojót.

GEBICSFÉLÉK. (LANIDAE.)

Kis-örgébcics. (*Lanius minor* L.) Az erdőszélek, utak melletti tisztásokon, legelők szélein levő bokrosban, mindenütt költ. Fészkelve találtam: Diósgyőr, Kékmező, Kisgyőr, Lator, Szilvásvár, Jávorkút és Bábonyanban.

Nagy-örgébcics. (*Lanius e. excubitor* L.) Télen előfordul. Lelőhelyeim: Diósgyőr, Garadnavölgy, Szilvásvár, Répáshuta, Újhuta, Felsőtárkány és Kékmező.

Vörösfejű-örgébcics. (*Lanius s. senator* L.) A Bükk faunájából

Mauks dr. mutatta ki először, mint fészkelőt. Az alábbiak az ő közléseiből származnak. Ládi erdő: 1926. V. 29; 1926. VI. 18.-án: két öreg és két fiatal; 1927. IV. 20.-án: egy drb; VI. 20.-án: három hím, 2 tojó; VI. 8—10.-ig: 8—11 drb fiatal; 1928. V. 1.-én érkeztek az első; V. 15.-én: 6 drb; VI. 11.-én: az első fészkek; VI. 19.-én: a második fészkek 5 tollas fiókával; 1928. VI. 16.-án: Parasznnya; 1932. V. 22.-én Sajóbáonyban: egy-egy fészkek s 1932. VI. 29.-én Alacsán: egy fészkelj fióka és egy magános öreg. 1929. VI. 16.-án a diógyőri papírgyártól egy öreg hímét kaptam, s 1940. VI. 13.-án szintén itt figyeltem meg egy hímét.

Tövisszúró-gébics. (*Lanius c. colluria* L.) Mindenütt közönséges fészkelő. Tojásait, fiókáit találtam: Diógyőr, Ládi erdő, Kékmező, Lator, Bekény, Hollóstető és Jávorkúton.

CSONTTOLLÚFÉLÉK. (AMPELIDAE.)

Csonttolú-madár. (*Bombicilla g. garullus* L.) Egy-egy télen nagy csapatokban keresi föl a *Loranthus* és *Viscum*-ban bővelkedő erdő-részeket. Lelőhelyeim: Bükkzsérc, Mályinka, Újhuta, Mocsolyás, Óhuta, Diógyőr, Vasgyár, Hollóstető, Puskaporos, Miskolc, Lillafüred, Parasznnya, Bekény, Kékmező, Tardona és Ládi erdő.

LÉGYKAPÓFÉLÉK. (MUSCICAPIDAE.)

Szürke-légykapó. (*Muscicapa s. striata* Pall.) Fészkelő. Tojásait Lillafüreden és Hollóstetőn találtam.

Kormos-légykapó. (*Muscicapa h. hypoleuca* Pall.) Csupán egy 1935. IV. 28.-án Lillafüreden elhullva talált, szépen színezett hím-példány alapján vehetem föl a Bükk faunájába.

Örvös-légykapó. (*Muscicapa a. albicollis* Tem.) Fészkei ve találtam: Lillafüred, Ládi erdő és Bekényben. Tavaszi vonuláskor gyakrabban kerül szem elé. Ilyenkor megfigyeltem: Diógyőr, Garadnavölgy, Hollóstető és Szentléleken.

Kis-légykapó. (*Muscicapa p. prava* Bechst.) A Bükk faunájából, mint fészkelőt, először *Herman Ottó* mutatta ki, egy 1903. VI. 27.-én Lillafüreden látott fiatal példány alapján. 5 tojásból álló fészkeljét 1933. VI. 5.-én találtam, szintén Lillafüreden.

Csilicsalp-fűzike. (*Phylloscopus c. collybita* Vieill.) Szép boltozatos fészket 1939. V. 28.-án találtam, 6 tojással, a Garadnavölgyben. Őszi, tavaszi vonuláskor gyakran kerül szem elé. Érdekes szokása, hogy a száradásra kitett varsákba bujik, úgy, hogy tavasszal s nyáron ilyenekben majdnem mindennap láttam.

Fitisz-fűzike. (*Phylloscopus trochilus fitis* Bechst.) 1933. V. 6.-án száradásra kitett varsában fogtam egy hímét Lillafüreden.

Sisegő-fűzike. (*Phylloscopus s. sibilatrix* Bechst.) 1934. V. 20.-án találtam fészket, a szomorú rakodó felett, erősebb fiatalosban. Tavaszi megérkezése után, (április végén, május elején) hangját gyakrabban hallhatjuk, a neki megfelelő tenyészterületen. Mind a három fűzikét nehéz megfigyelni kicsinysege és rejtett életmódja miatt.

Nádi-rigó. (*Acrocephalus a. arundinaceus* L.) Fészkelve a diógyőri vártó nádasában észleltem. Itt minden évben költ néhány pár. 1939. VI. 18.-án egy fészkekben kakuk-tojást találtam.

Cserregő-nádiposzáta. (*Acrocephalus s. scirpaceus* Herm.) 1932. VI. 12.-én a diógyőri vártó nádasában 5 tojásos fészket találtam, 1936. IV. 23.-án pedig Diógyőrből egy elhullott hímét kaptam.

Énekes-nádiposzáta. (*Acrocephalus palustris* Bechst.) *Mauks dr.* szerint gyakori fészkelő a Szinva lapályán.

Kerti geze. (*Hippolais i. icterina Vieill.*) 1931. V. 24.-én és 1934. VI. 6. és 8.-án *Mauks dr.* figyelte meg a diósgyőri vasgyár kertjeiben. Tehát ekkor valószínűleg költött is.

Karvaly-poszáta. (*Sylvia n. nisoria Bechst.*) Rendes fészkelő diósgyőri vasgyár körül *Mauks dr.* szerint. 1939. VIII. 24.-én a vasgyárból én is egy öreg hímeket kaptam.

Kerti-poszáta. (*Sylvia b. borina Bodd.*) A vasgyár körül fészkel. (*Mauks dr.* megfigyelése.)

Barát-poszáta. (*Sylvia a. atricapilla L.*) Fészkelve találtam: a Szt. István oldalon, a Savósban és Hollóstatón. 1937. VII. 18.-án egyik garadnavölgyi fészkeben egy kakukfiókát találtam.

Mezei-poszáta. (*Sylvia c. communis Lath.*) A költés ideje alatt a vasgyár körül *Mauks dr.* figyelte meg.

Kis-poszáta. (*Sylvia c. curruca L.*) A vasgyár területén rendszer fészkelőnek észlelte *Mauks dr.* 1939. V. 10.-én 4 tojásból álló fészek-alját találtam a garadnai halköltőnél.

Fenyőrigó. (*Turdus pilaris L.*) Téli nagyobb csoportokban kóborol. Régebben fogását nagyban úzték. Ma azonban már sehol sem fogják a Bükkben.

Léprigó. (*Turdus v. viscivorus L.*) Fészkelésére már bizonyítékot 1929 óta kerestem, mert főleg Jávorkúton és Szentléleken minden nyáron megfigyeltem. Végre 1939. V. 11.-én a szentléleki zárdarom fali üregében, a földtől 2 méterre, négy repülő fiókával találtam egy fészket. A fiókák közül egyet, s a fészket a Madártani Intézetnek adtam.

Énekes-rigó. (*Turdus ericetorum philomelos Brehm.*) Az egész Bükkben mindenütt megtaláljuk szépen kitapasztott fészket.

Szőlő-rigó. (*Turdus m. musicus L.*) Tavasszal, vonulásban, a Bükk fennsíkjain, *Mauks dr.* nagy csapatokban észlelte. Én 1934. III. 5.-én kaptam Lillafüredről egy hímeket.

Örvös-rigó. (*Turdus torquatus alpestris Brehm.*) 1933. IV. 22.-én kaptam egy hímeket Újhútaról. Vonuláskor még előfordult Jávorkúton is.

Fekete-rigó. (*Turdus m. merula L.*) Az énekes-rigó után a legközségesebb. Téli-nyáron itt van. Fészket nem tapasztja ki. 1936. V. 20.-án egy fiatal albinót kaptam a diósgyőri papírgyártól.

Kövi-rigó. (*Monticola saxatilis L.*) Fészkelését minden évben észleltem az alkalmas mészkőszirteken és bányákban. 1934-ben különösen sok volt. Fiókarepítés után 10—12-es csapatokat is lehetett látni. Főleg a madárcezesznye termését fogyasztották, amit több elejtett példány boncolásával állapítottam meg. Fészkelési időben észleltem: Molnár-sziklán, Lillafüreden, Diósgyőrben, Görömböly-Tapolcán. Tojásait találtam: Diósgyőrben 1936. V. 13.-án és a Mélyvölgyben 1938. VII. 12.-én. Tapasztalatom szerint évente kétszer is költ.

Hantmadár. (*Oenanthe o. oenanthe L.*) Költési időben megfigyeltem Vásárhelyen, Kékmezőn, Bekényben és Latorban. 1934. VI. 28.-án Jávorkúton találtam fészket, 4 tojással.

Rozsdás-csuk. (*Saxicola r. rubetra L.*) Fészket 1936. V. 20.-án 5 tojással Latorban találtam. 1939. VIII. 6.-án egy elhullott öreg nőtényt kaptam Diósgyőrből.

Cigány-csuk. (*Saxicola torquata rubicola L.*) A vasgyár körül — *Mauks dr.* szerint — gyakori fészkelő. 1937. IX. 16.-án Vásárhelyről egy elhullott hímeket kaptam.

Kerti-rozsdafarkú. (*Phoenicurus p. phoenicurus L.*) Gyakori fészkelő, tojásait, fiókáit találtam: Hollóstató, Jávorkút, Bekény, Diósgyőr és Alsóháromban. 1938. VI. 26.-án a hámosi tó fölötti sziklafalon levő fészkeben kakukfiókát találtam.

Házi-rozsdafarkú. (*Phoenicurus ochruros gibraltarensis* Gm.) Fészkelve találtam: Lillafüred, Ó-, Új- és Répáshuta, Garadnai halköltő, Garadna végállomás, Hollósető, Pénzpaták, Bekény, Lator, Felsőtárkány, Felnémet, Eger, Várvölgy, Diósgyőr, Vasgyár, Csanyikvölgy, és Kékmezőn.

Kis-fülemüle. (*Luscinia m. megarhyncha* Brehm.) Fészkelve találtam: Lillafüred és Diósgyőrben. A lillafüredi felső parkban a költését a kóbor macskák minden évben tönkreteszik. 1932/33. telén 48 darab ilyen bestiát irtottam ki s már 1933 és 1934 nyarán 4—5 pár költött. Azóta ilyen hatásos macskairtás nem történt, de nem is fészkel itt fülemüle.

Nagy-fülemüle. (*Luscinia luscinia* L.) Én magam nem észleltem. De Pajor T. Miskolcra 1923. IV. 20.-án és 1924. IV. 5.-én, id. Szeőts B. pedig Mocsolyásról 1924. IV. 10.-én és 1925. IV. 16.-áról érkezését jelentette a Madártani Intézetnek. Így a faunajegyzékben föl kellett vennem.

Vörösbegy. (*Erithacus r. rubecula* L.) Fészkelését észleltem: Diósgyőr, Hámor, Lillafüred, Hollósető, Jávorkút, Bánkút és Szentléleken. 1939. VI. 8.-án a Garadna végállomásnál, sziklafalon levő fészkeben kakuktojást találtam.

SZÜRKEBEGYFÉLÉK. (ACCENTORIDAE.)

Erdei-szürkebegy. (*Pruŕella m. modularis* L.) Fészket még nem találtam, de költési idő alatt megfigyeltem a köpüsi és háromkúti sziklákön. Innét 1936. V. 28.-án egy hímet is kaptam.

ÖKÖRSZEMFÉLÉK. (TROGLODYTIDAE.)

Ökörszem. (*Troglodytes t. troglodytes* L.) Télén-nyáron közönséges. Fészkelve találtam: Diósgyőr, Lillafüred, Újhuta, Bekény, Kékmező, Jávorkút, Ómassa, Garadna-, Várvölgy és Szilvásvár.

Vízirigó. (*Cinclus c. aquaticus* Bechst.) Vizek mellett, egy-két párban megtaláljuk, télén-nyáron. Fészket találtam: Lillafüreden, Garadna- és Várvölgyön. Lillafüreden a nagy vizesés alatt 1929-től figyelem fészkelését, ahol költését zavartalanul végezheti, mivel a víztől fészkehez félni nem lehet.

FECSCKEFÉLÉK. (HIRUNDINIDAE.)

Füstifecske. (*Hirundo r. rustica* L.) Emberi települések közelében mindenütt közönséges fészkelő.

Molnárfecske. (*Delichon u. urbica* L.) Az előbbivel együtt található mindenütt. 1934. VI. 26.-án egy albinót kaptam Diósgyőrben.

Partifecske. (*Riparia r. riparia* L.) Csupán őszi vonuláskor kerül szem elé. 1936. VIII. 26.-án a hámori tó felett figyeltem meg egy nagyobb csapatot.

II. SURRANÓK. (CYPSELI.)

SARLÓSFECSCKEFÉLÉK. (CYPSELIDAE.)

Sarlósfecske. (*Apus a. apus* L.) Fészket találtam 1936 és 1938-ban Bekényben, odvas tölgyfában, 1936-tól 1940-ig minden évben Létras-tetőn. Itt 10—15 pár fészkel. Ezenkívül még Kékmezőn is észleltem néhány pár költését. Érkezésük ideje rendszeren VI. 10. Távozásuk pedig VIII. 20.-a körülre esik. Legjobban megfigyelhetjük itt-tartózkodásukat a hámori tó fölött, ahol este-reggel rendszeren több pár röpköd, jellemző hangját hallatva.

III. LAPPANTYÚK (CAPRIMULGI.)

LAPPANTYÚFÉLÉK. (CAPRIMULGIDAE.)

Lappantyú. (*Caprimulgus e. europaeus* L.) Elég gyakori. Csak kései mozgása miatt nehéz megfigyelni. Tojásait kaptam 1939. VI. 7.-én Diósgyőrből és 1939. VI. 14.-én két fészekalját, Kékmezőről.

IV. GYURGYALAGOK. (MEROPES.)

GYURGYALAGFÉLÉK. (MEROPIDAE.)

Gyurgyalag. (*Merops apiaster* L.) Először Szendrei említi 1852-ből, parasznyai lelőhellyel. Én 1938. VIII. 1.-én Dédesről kaptam egy darab fiatalat.

V. BANKÁK. (UPUPAE.)

BANKAFÉLÉK. (UPUPIDAE.)

Búbos banka. (*Upupa e. epops* L.) Gyakori fészkelő. Tojásait, fiókáit találtam: Lillafüred, Diósgyőr, Kékmező, Kisgyőr, Bekény, Felsőtárkány, Csanyik- és Várvölgyön.

VI. SZALAKOTÁK. (CORACIAE.)

SZALAKOTAFÉLÉK. (CORACIADAE.)

Szalakota. (*Coracias g. garrulus* L.) Fészkelve találtam: Bekény, Kékmező, Bábony és Létrástető.

VII. JÉGMADARAK. (HALCYONES.)

JÉGMADÁRFÉLÉK. (ALCEDINIDAE.)

Jégmadár. (*Alcedo ispida* L.) Vizek mellett télen-nyáron megtalálható. A diósgyőri vártó melletti kőbányát borító földrétegben már 30 éve fészkel egy-egy pár, annak ellenére, hogy tojásait, fiókáit többször elszedték, s az öregeket elfogták, lelőtték.

(Folyt. köv.)

*

Beiträge zur Wirbeltierwelt des Bükk-Gebirges. (Fortsetzung.) Von I. Vásárhelyi.

Auszug erfolgt mit dem Schlussteil der Abhandlung.

*

Contributions à l'étude de la faune des vertébrés des Monts Bükk. (Suite.) Par I. Vásárhelyi.

Le résumé sera donné à la fin du mémoire.

*

Contributions to the Vertebrate Fauna of the Bükk-Mountains. (Continuation.) By I. Vásárhelyi.

Summary will be published with the last instalment.